

**KABUKLU SU ÜRÜNLERİNİN YETİŞTİĞİ SULARA İLİŞKİN
KALİTE STANDARTLARI HAKKINDA TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO:2008-29)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Uygulama Alanı

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, kabuklu su ürünlerinin yetiştiği suları ve bu suların kalite standartlarını belirlemek, bu sulara boşaltılan kirletici maddelerin çeşitli zararlı etkilerinden kabuklu su ürünleri stokları ile kabuklu yetişen suları korumak, suların kalitesini iyileştirmek, bu sularda izleme ve kirlilik azaltma programını oluşturmaktır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, kabuklu su ürünleri yetişen suları ve bu sulara ilişkin kalite standartlarının belirlenmesini, izleme programı oluşturulması ve numune alınmasını, kabuklu su ürünleri yetişen suların kalite standartlarına uygunluğunun belirlenmesini, bu suların korunması, kirlilik azaltma programları ve denetimine ilişkin hususları kapsamaktadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğin uygulanmasında;

a) Atık: Her türlü üretim ve tüketim faaliyetleri sonunda, fiziksel, kimyasal ve bakteriyolojik özellikleriyle karışıkları alıcı ortamların doğal bileşim ve özelliklerinin değişmesine yol açarak dolaylı veya doğrudan zararlara yol açabilen ve ortamın kullanım potansiyelini etkileyen katı, sıvı veya gaz halindeki maddelerle atık enerjiyi,

b) Atık su: Evsel, endüstriyel, tarımsal ve diğer kullanımlar sonucunda kirlenmiş veya özellikleri kısmen veya tamamen değişmiş sular ile maden ocakları ve cevher hazırlama tesislerinden kaynaklanan sular ve yapılaşmış kaplamalı ve kaplamasız şehir bölgelerinden cadde, otopark ve benzeri alanlardan yağışların yüzey veya yüzey altı akışa dönüşmesi sonunda gelen suları,

c) Bakanlık: Tarım ve Köyşleri Bakanlığını,

ç) Çift kabuklu yumuşakçalar: Suyu filtre ederek suda bulunan gıdalarla beslenen, vücutları bir menteşe ile birleşen iki simetrik kabuk içinde bulunan, kum midyesi, kara midye, kıllı midye, istiridye, akivades, kidonya, kum sırlanı vb. su ürünlerini,

d) Kabuklu su ürünleri: Çift kabuklu yumuşakçalar ve karından bacaklıları,

e) Karından bacaklılar: Vücutları genellikle, bir eksen çevresinde konimsi biçimde kıvrılmış bulunan kabuk ile örtülü, dokunaçlara sahip deniz salyangozu vb. su ürünlerini, ifade eder.

Uygulama alanı

MADDE 5 – (1) Bu Tebliğ, kabuklu su ürünlerinin yetiştiği suların kalitesiyle ilgili olup; insanlar tarafından doğrudan tüketilebilen kabuklu su ürünlerinin yaşamlarının ve büyümelerinin desteklenmesi ve kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunmak amacıyla koruma ya da iyileştirme gerektirdiği Bakanlık tarafından belirlenmiş kabuklu su ürünlerinin yetiştiği sulara uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

**Kabuklu Su Ürünlerinin Yetiştirildiği Suların ve Bu Sulara İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi,
İzleme Programı ve Numune Alma, Kalite Standartlarına Uygunluk**

Kabuklu su ürünlerinin yetiştiği suların belirlenmesi

MADDE 6 – (1) Kabuklu su ürünleri yetişen sular Ek-1'de verilmiştir. Bakanlık, gerektiğinde bu sulara ilave olarak yeni kabuklu su ürünleri yetişen suları belirleyebilir. Belirleme zamanında öngörülmeden özel faktörler nedeniyle bu suların belirlenmesini 8 inci maddenin 6 ncı fıkrasını göz önünde bulundurarak yeniden değerlendirir.

Kabuklu su ürünleri yetişen sulara ilişkin kalite standartları ve analiz şartları

MADDE 7 – (1) Kabuklu su ürünleri yetişen suların kalite standartlarına ilişkin parametreler, bu parametre değerlerinin hesaplanmasında kullanılacak referans analiz metotları, limit değerler ve yorumlar ile numune alma ve ölçüm sıklığı Ek-2' de verilmiştir.

(2) Referans analiz metotlarından farklı metotlar uygulayan laboratuvarlar, elde ettikleri sonuçların Ek-2'de verilen metotlara denk ya da bu metotlarla kıyaslanabilir olmasını sağlayacaktır.

(3) "Organohalojenli maddeler" ve "metaller" ilişkin parametreler kapsamına giren atıkların deşarjı için bu parametrelere de düzenleme getiren, 26/11/2005 tarihli ve 26005 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği'nin deşarj limitleri, kalite kriterleri ve özellikle numune almaya ilişkin hükümleri uygulanır.

(4) Bakanlık, kabuklu su ürünleri yetişen suların kalite standartlarına ilişkin Ek-2'de verilen parametreler dışında başka parametrelere yönelik düzenlemeler yapabilir, Ek-2'de verilen değerlerden daha katı değerler belirleyebilir, teknik ve bilimsel gelişmeler doğrultusunda analiz metotlarında değişiklik yapabilir.

İzleme programı ve numune alma

MADDE 8 – (1) Bakanlık tarafından kabuklu su ürünlerinin yetiştığı suların kalite standartlarının belirlenmesi amacıyla bir izleme programı oluşturulur.

(2) İzleme programı kapsamında numune alma noktası, bu noktanın kirleticilerin boşaltıldığı noktaya uzaklığı, numunelerin alınması gereken derinlik özellikle yerel çevre şartları dikkate alınarak Bakanlık tarafından belirlenir.

(3) Numuneler ve ölçümler izleme programının uygulandığı illerdeki Bakanlık İl Müdürlükleri tarafından Ek-2'de verilen numune alma ve ölçüm sıklığına uygun olarak alınır ve yapılır.

(4) İzleme programı kapsamında elde edilen sonuçlar, kabuklu su ürünleri yetişen suların kalitesinin Ek-2'de verilen tabloda yer alan değer ve açıklamalardan belirgin biçimde daha yüksek kaliteye sahip olduğunu gösterirse, Bakanlık numune alma sıklığını azaltabilir. Herhangi bir kirlenme ya da su kalitesinde bozulma riski bulunmaması halinde numune alınmasına gerek kalmadığına karar verebilir.

(5) Numuneler Ek-2'de yer alan bir değere ve yoruma uyumsuzluk bulunduğunu gösterirse, Bakanlık bunun bir değişim mi yoksa bir doğal olay ya da kirlenmenin sonucu mu olduğunu belirleyip ona uygun önlemleri alır.

(6) Bu Tebliğe uygun olarak alınan önlemlerin uygulanması hiçbir şekilde, doğrudan ya da dolaylı olarak, kabuklu su ürünlerinin yetiştığı sularda artan bir kirliliğe neden olmamalıdır.

Kalite standartlarına uygunluk

MADDE 9 – (1) Kabuklu su ürünlerinin yetiştığı belirlenen sulardan aynı noktada ve bir yılı aşan bir süre boyunca Ek-2'de belirlenen aralıklarla alınan numunelerin;

a) Organohalojenli maddeler ve metaller parametreleri için % 100'ünün,

b) Tuzluluk ve çözülmüş oksijen parametreleri için % 95'inin,

c) Ek-2'de yer alan diğer parametreler için % 75'inin,

tabloda yer alan değer ve açıklamalara uygunluk göstermesi halinde, alınan numuneler bu Tebliğ hükümlerine uygun sayılır.

(2) Bir felaketin sonucu olarak, tespit edilen değerlerin Ek-2'de yer alan değer ve açıklamalara uygun olmaması halinde, bu değerler yukarıda öngörülen yüzdelerin hesabında dikkate alınmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kabuklu Su Ürünleri Yetişen Suların Korunması, Kirlilik Azaltma Programları ve Denetim

Kabuklu su ürünleri yetişen suların korunması

MADDE 10 – (1) Kabuklu su ürünleri yetişen suların korunması ve kirlenmesinin önlenmesinde aşağıdaki esaslara uyulur.

(a) Kabuklu su ürünleri yetişen sulara her türlü atık ve/veya atık suyun verilmesi yasaktır.

(b) Kabuklu su ürünleri yetişen sulara atık su arıtım tesislerinden yapılacak deşarjların bu Tebliğin Ek-2'sinde yer alan kalite standartlarını deşirtmemesi esastır.

Kirlilik azaltma programları

MADDE 11 – (1) Çevre ve Orman Bakanlığı kabuklu su ürünleri yetiştığı belirlenen suların, bu Tebliğin yayımını takiben altı yıl içinde, Ek-2'deki tabloda yer alan değerlere ve açıklamalara uymasını sağlamak ve kirlenmeyi azaltmak için programlar hazırlar ve bunu ulusal plana yansır.

(2) Oluşturulacak kirlilik azaltma programları, kabuklu su ürünleri yetişen sulara olumsuz etkide bulunan her türlü atık ve atık suyun neden olduğu kirliliği azaltmayı hedefler.

(3) Söz konusu kirlilik azaltma programlarının Ek-2'de yer alan tabloda verilen kalite kriterleri ile uyumlu olması esastır. Kirlilik azaltma programlarının Çevre ve Orman Bakanlığı'nca her yıl gözden geçirilmesi suretiyle gelişmelere açık olması sağlanır.

(4) Kirlilik azaltma programları, kalite kriterleri ve/veya bu deşarj standartları dikkate alınarak oluşturulur. Bu sulara yapılacak deşarjlarda uygulanacak deşarj standartlarının söz konusu sularda aranılan kalite kriterlerini sağlaması esastır.

(5) Kabuklu su ürünleri yetişen suların kirliliğinin önlenmesi amacıyla oluşturulacak kirlilik azaltma programları ile diğer kirlilik azaltma programlarının eş güdümünün sağlanması esastır.

(6) Kabuklu su ürünleri yetişen sularda kirliliğin kademeli olarak azaltılarak ortadan kaldırılmasında kirlilik azaltma programları bölgesel ve/veya ulusal düzeyde hazırlanır.

Denetim

MADDE 12 – (1) Kabuklu su ürünleri yetişen sularda izleme sonucunda elde edilen değerlerin Ek-2’de verilen kalite standartlarını aştığı hallerde, Çevre ve Orman Bakanlığı, kirliliği kaynağında durdurmak için gerekli denetimleri yapar. Bu kapsamda Bakanlık tarafından yapılan izleme sonuçları 6 ayda bir düzenli olarak Çevre ve Orman Bakanlığına bildirilir.

(2) Kabuklu su ürünleri yetiştiriciliği yapılan alanlarda konuya ilişkin ilgili kurum ve kuruluşların kanunlarla kendilerine verilen denetim yetkileri saklı olup, muhtemel kirliliği önlemek için gerekli tedbirleri alır, aldırırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Bilgi veri tabanı

MADDE 13 – (1) Bakanlık, bu Tebliğin amaçları doğrultusunda belirlenen kabuklu su ürünleri yetişen sulara ilişkin bilgileri ve bu sularda yapılan çalışmalardan elde edilen verileri bilgi veri tabanı oluşturmak amacıyla Çevre ve Orman Bakanlığına gönderir.

Muafiyet

MADDE 14 – (1) Bakanlık, istisnai hava şartları ya da coğrafi şartlar oluşması halinde, bu Tebliğde yer alan kalite standartlarına muafiyet verebilir.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğ, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini, Tarım ve Köyişleri Bakanı ile Çevre ve Orman Bakanı birlikte yürütür.

EK-1

KABUKLU SU ÜRÜNLERİ YETİŞEN SULAR(Değişiklik 10.03.2010/27517 sayılı R.G.)

BÖLGE KODU	BÖLGE ADI	KABUKLU SU ÜRÜNÜNÜN KULLANIM AMACI
I	Ayvalık	Canlı veya işlenmiş olarak ihraç etmek üzere
II	Çanakkale	Canlı veya işlenmiş olarak ihraç etmek üzere
IV	Batı Karadeniz	İşlenmiş olarak ihraç etmek üzere
V	Orta Karadeniz	İşlenmiş olarak ihraç etmek üzere
84	İzmir	Canlı veya işlenmiş olarak ihraç etmek üzere
85	İzmir	Canlı veya işlenmiş olarak ihraç etmek üzere
86	İzmir	Canlı veya işlenmiş olarak ihraç etmek üzere
101	İnciraltı-İstihkam	Canlı veya işlenmiş olarak ihraç etmek üzere
102	Bostanlı-Degaj	Canlı veya işlenmiş olarak ihraç etmek üzere

EK-2

KABUKLU SU ÜRÜNLERİ YETİŞEN SULARININ KALİTE STANDARTLARI

	Parametre	Birimler	Limit Değerler ve Yorumlar	Referans Analiz Metodu	Minimum Numune Alma ve Ölçüm Frekansı
1	PH	pH Birimi	>=7 ve <= 9	-Elektrometri Numune alma zamanındaki gerçek ölçüm	Üç ayda bir
2	Isı	° C	Kabuklu deniz ürünleri sularını etkileyen bir boşaltımın bu suyun sıcaklığını, böyle bir etki altında olmayan suya göre 2° C'den fazla artırmaması gereklidir.	-Termometri Numune alma zamanındaki gerçek ölçüm	Üç ayda bir
3	Renklendirme (filtrasyondan sonra)	mg Pt/l	Kabuklu su ürünleri yetişen suları etkileyen bir boşaltımın bu suyun filtrasyondan sonraki rengini, böyle bir etki altında olmayan suya göre 10 mg PT/l'den fazla değiştirmemesi gereklidir.	- 0,45 µm membran filtre yoluyla filtrasyon -Plantin/kobalt ölçek kullanılarak fotometrik metot	Üç ayda bir
4	Askıda katı madde	mg/l	Kabuklu su ürünleri yetişen suları etkileyen bir boşaltımın bu suyun kalıcı katı içeriğini, böyle bir etki altında olmayan suya göre %30'dan fazla artırmaması gereklidir.	- 0,45 µm membran filtre yoluyla filtrasyon, 105 ° C'de kurutma ve tartma - Santrifüj (En az beş dakika 2800 ile 3200 devir arası dönme hızında santrifüj ile santrifüjleme)ve 105°C'de kurutma sonrası tartım	Üç ayda bir
5	Tuzluluk	%0	- ≤ %0 40 - Kabuklu su ürünleri yetişen suları etkileyen bir boşaltımın bu suyun tuzluluğunu, böyle bir etki altında olmayan suyun tuzluluğuna göre %10'dan fazla artırmaması gereklidir.	Kondüktimetri	Ayda bir
6	Çözülmüş oksijen doygunluğu	% Doygunluk	-≥ % 70 (ortalama değer) - % 70'ten daha düşük bir değer gösteren ölçümlerde ölçümler tekrarlanmalıdır. -Anlık ölçüm kabuklu su ürünleri kolonilerinin gelişimi için zararlı sonuçlar içermediği sürece % 60'ta daha düşük değer göstermemelidir.	-Winkler metodu -Elektro-kimyasal metot	Numune alma günündeki düşük oksijen şartlarını temsil eden en az bir numune alınması kaydıyla ayda bir. Ancak gün içinde büyük değişikliklerin olduğundan şüphelenilen yerlerde günde en az iki numune alınmalıdır.
7	Petrol hidrokarbonları		Hidrokarbonlar kabuklu su ürünleri yetişen sularda aşağıda belirtilen miktarlarda bulunamamalıdır: - Suyun yüzeyinde görünür bir film tabaka oluşturacak kadar ve/veya kabuklu su ürününün üzerinde birikecek kadar. - Kabuklu su ürününe zararlı	Gözle inceleme	Üç ayda bir

			etkileri olacak kadar.		
8	Organohalojenli maddeler		Her bir maddenin konsantrasyonu, kabuklu su ürünü yetişen suda ya da kabuklu su ürününün etinde, kabuklu su ürünü ve larva üzerinde zararlı etkiye neden olacak düzeye ulaşmamalı yada bu düzeyi aşmamalıdır.	Uygun çözücülerle ayrıştırma ve saflaştırmadan sonra gaz kromatografisi	Altı ayda bir
9	Metaller Gümüş Arsenik Kadmiyum Krom Bakır Cıva Nikel Kurşun Çinko	mg/l Ag As Cd Cr Cu Hg Ni Pb Zn	-Her bir maddenin konsantrasyonu, kabuklu su ürünü yetişen suda ya da kabuklu su ürününün etinde, kabuklu su ürünü ve larva üzerinde zararlı etkiye neden olacak düzeye ulaşmamalı yada bu düzeyi aşmamalıdır. -Bu metallerin sinerjik etkileri dikkate alınmalıdır.	Uygun olan yerlerde, yoğunlaştırma ve/veya ayrıştırmayı takiben atomik absorpsiyon spektrometrisiyle	Altı ayda bir
10	Fekall koliformlar	EMS/100 ml	Kabuklu su ürününün etinde ve kabuklar arası sıvısında ≤ 300	En azından üç sulandırmadaki üç tüpte sıvı maddelerin fermentasyonla sulandırma metodu. Bir doğrulama kültür vasatı üzerinde pozitif tüplerin alt kültürü. EMS 'ye göre hesaplama.İnkübasyon sıcaklığı $44^{\circ} C \pm 0.5^{\circ} C$	Üç ayda bir
11	Kabuklu deniz ürününün tadını etkileyen maddeler		Kabuklu su ürününün tadını bozacak miktardan daha düşük konsantrasyonda	Bu maddelerin bir yada birden fazlasının var olduğu varsayılan yerlerde kabuklu su ürününün tatma suretiyle incelenmesi	Bakanlıkça belirlenir
12	Saxitoxin (dinoflagellate'ler tarafından üretilen)	$\mu g/kg$	Kilogramda 800 mikrogramı aşmayacak (Tüm vücutta veya ayrı ayrı yenilebilen kısımda ölçülen)	Gerekirse Saxitoksin'in tespiti için bir kimyasal metotla birlikte biyolojik analiz metodu veya tanınmış her hangi bir metot	Bakanlıkça belirlenir